

Melléklet a 32,263/1916. B. M. számú körrendelethez.

A m. kir. honvédelmi miniszternek **3,056/1916.** eln. 5. számú körrendelete.
A harctéren elesett és a tábori egészségügyi intézetekben meghalt katonai egyének kiásása és szállítása.

A hazáért elesett hős a katonasírban nyugszik legméltóbban ott, ahol küzdött és elesett, bajtársai között, akiknek nyugalma miatt ne zavarjuk meg.

Bajtársi kezek ott sok helyen már is egységesen ható temetőhelyeket létesítettek és ezeket fenn kell tartanunk.

A harctéren elesett vagy a tábori egészségügyi intézetekben elhalt katonai egyéneknek — eszerint lehetőleg korlátozandó — kiásására és átszállítására nézve 1916. január hó 1-től kezdődőleg a hadtápfőparancsnoksággal egyetértőleg a következő határozványok érvényesek:

1. A holttestek kiásása és átszállítása iránt a kérvényeket katonaegyének előjáró parancsnokságukhoz, polgári feleknek a tartózkodási helyükre nézve illetékes közigazgatási hatóságukhoz (Budapesten kerületi előjáróságok, th. és r. t. városokban a polgármester, községekben a községi előjáróság) kell benyújtani.

A kérvénynek a következőket kell tartalmaznia:

A folyamodó nevét és lakóhelyét;

az elhaltak nevét, rendfokozatát, csapattestét, a folyamodóhoz való rokoni viszonyát, az elhalálozás nemét, helyét és idejét, továbbá határozott megjelölését a sir jelenlegi és szándékba vett helyének, annak a személynek nevét és lakóhelyét, akinek a kiásás alkalmával az azonosság megállapítása céljából jelen kell lennie.

A fentnevezett hatóságok (előjáró parancsnokság, közigazgatási hatóság) a folyamodványon igazolják, hogy a folyamodó az elesett (elhalt) legközelebbi rokona, barátja stb. és ezután a folyamodványt az illetékes *katonai parancsnoksághoz* teszik át.

Ez a parancsnokság a folyamodványokat az előirt kellékek szempontjából történt átvizsgálásuk után, ha oly holttestekről van szó, amelyek valamely hadsereg hadtápkörletében vannak eltemetve, az illetékes hadsereg hadtápparancsnoksághoz (katonai vezérkormányzósághoz), vagy ha az illető hadsereg hadtápkörlet elhatárolása nem ismeretes, a hadtápfőparancsnoksághoz terjeszti be.

Ha a folyamodvány oly katonaegyén kiásatására vonatkozik, akinek sirhelye a délnyugati parancsnokság körletében fekszik, akkor azon *katonai parancsnokság* által, amelyhez a folyamodvány benyújtott, az innsbrucki, gráci vagy zagrebi katonai parancsnoksághoz teendőket át.

2. A folyamodványban az eltemetés helyét, osztrák területre nézve a politikai vagy bírósági kerületnek, magyar területre nézve a városnak, községnek, járásnak feltüntetése mellett, *okvetlenül úgy kell megjelölni*, hogy az könnyen feltalálható legyen. Célszerű az eltemetés helyét egy áttekintési térképbe vagy egy kézi vázlatba berajzolni.

3. Az illetékes hadsereg hadtápparancsnokság (katonai helytartóság, katonai parancsnokság) a hadtápfőparancsnokság által a fertőző hullák szállítására nézve kiadott rendeleteknek figyelembevételével, az illető alsófokú közigazgatási hatósággal egyetértőleg határoz azután a folyamodvány felett.

Ezt a határozatot rendszerint a folyamodó tartózkodási helye szerint illetékes *katonai parancsnokság* fogja a folyamodóhoz eljuttatni, mely határozat mindig visszavonható, ha a kiásatás tényleges foganatosításáig a viszonyok esetleg megváltoztak volna.

A katonai hatóság semmiféle szavatosságot nem vállal.

A félnek az engedély elnyerése után tett előterjesztésére az utóbb nevezett katonai parancsnokság (külföldiek részére a hadügyministerium) a hadrakelt sereg illetékes parancs-

nokságának megsürgönyzi azt az időpontot, amelyben a folyamodó vagy az azonossági tanu, a hulla kiásása és hazaszállítása céljából jelentkezni fog.

Ilynemű sürgönyök, amennyiben azok valamely hadtáphatósághoz vannak intézve, mint díjköteles (a fél által fizetendő) állami táviratok a mögöttes országterületnek megfelelő katonai hatósága által az illető hadtáphatósághoz irányítandók.

4. Hullakiásások *csak egyes sirokból* történhetnek.

Megjegyeztetik, hogy Ausztriában a kiütéses hagymázban, himlőben, ázsiai kolerában vagy pestisben, Magyarországon az említett betegségeken kívül még a vörhenyben és diphtériában elhaltak hulláinak kiásása is csak az elhalálkozás után egy év múlva engedhető meg.

Bosznia és Hercegovinára nézve e tekintetben az országos kormány 1879. évi május hó 12-én kelt rendeletének határozványai érvényesek.

5. A hullakiásások a háború tartama alatt az e célból kiküldött katonai megbízott jelenlétében, akinek a hullaszállítólevelet (Leichenpass) is láttamoznia kell, magyar területen a 25,857/1906. B. M. sz. szabályrendelet,¹⁾ osztrák területen pedig a cs. kir. belügyministerium 1874. R. G. Bl. 56. számban kiadott rendelet szigorú szem előtt tartásával hajtathatnak végre.

A hulla kiásásánál oly személynek kell jelen lennie, aki abban a helyzetben van, hogy a kihantolandó személyazonosságát minden kétséget kizáró módon meg tudja állapítani.

A hullaszállítólevél kiállítását a temetkezési helyre nézve illetékes közigazgatási hatóságnál az azonossági személynek kell a temetkezési helyen való tartózkodása alatt megszereznie.

Arra vonatkozólag, hogy a katonai és polgári egyéneknek hadműveleti területekre való utazásához milyen igazoló okmányok szükségesek, a részletes utasítások már kiadattak. Polgári feleknek e tekintetben a közigazgatási (rendőrhatóság), külföldön a cs. és kir. képvisleti hatóság ad közelebbi felvilágosítást.

6. Azokon a területeken, amelyek jöllehet még a hadsereg körletéhez tartoznak, de a hadsereg-hadtápkörleten kívül fekszenek, ahol tehát a hadseregek hadtáphatóságai már nem működnek, a hullakiásások a katonai hatóság képviselőjének közreműködése nélkül eszközölhetnek. Az illető katonai parancsnokságok fel vannak jogosítva, hogy a hullakiásás iránti folyamodványokat az elsőfokú közigazgatási hatóságoknak további intézkedés céljából átengedjék.

7. A monarchia területén érvényes hullaszállító szabályokat a legpontosabban be kell tartani.

8. Azok a folyamodványok, amelyek olyan területen eltemetett hullák kiásására és szállítására vonatkoznak, ahol elsőfokú közigazgatási hatóságok, katonai kormányzóságok (közparancsnokságok) még nem működnek, elvből elutasítólag fognak elintéztetni.

9. A bosznia-hercegovinai országos kormány elrendelte, hogy ezen országokban az elesettek és a harctéren elhaltaknak kiásása egészségügyi rendőri szempontból a háború befejeztéig elhalasztandó.

10. A cs. és kir. osztrák és a m. kir. államvasutak, valamint egyelőre a következő osztrák magánvasutak ú. m. a cs. kir. szab. déli vaspályatársaság, a szab. Buschtehradi vasutak, a cs. kir. szab. aussig-teplitzi vasút, az alsóausztriai országos vasutak, a cs. kir. szab. Wien-Aspang vasút, a cs. kir. szab. Kassa-Oderbergi vasút, a stejervölgyi vasutak, a Salzkammerguti helyiérdekű vasutak, a Zillerthali vasút, továbbá valamennyi magyar magánvasut a magyar, osztrák, valamint a német katonai egyének holttesteinek vonalaikon teherárúként való szállításánál — a bármikori visszavonás fentartásával, — 50⁰/₀ szállítási kedvezményt engedélyeztek.

Az említett államvasutak, valamint a magyar magánvasutak — a cs. kir. szab. déli vaspályatársaság és a nyiregyházi kisvasutak kivételével — ezenkívül a hullaszállítás céljából utazó egy kísérő személy részére az oda-vissza utazáskor, 50⁰/₀ utazási díjmérséklést engedélyeztek.

¹⁾ B. K. 1906. évf. 393. lapon.

Ezt a kedvezményt az utazás céljának igazolása és az előirt kiállítási díj (4 K az I., 2 K a II. és 1 K a III. osztály számára) csatolása mellett az illetékes államvasút igazgatóságánál lehet igénybe venni.

A fentiekben nem említett osztrák vasutak 50⁰/o-os kedvezményt helyeztek kilátásba a háború utáni szállítás esetére.

11. Elésetteknek és a harctéren elhalálozottak hulláinak kincstári költségen való kiásása és elszállítása, elvből nem engedhető meg. Ilyenmü folyamodványok a katonai parancsnokságok által elutasítandók.

12. A közönség e határozványokra a napisajtó útján azon hozzáadással fog figyelemzettetni, miszerint kívánatos, hogy a harcosok hulláinak kiásása és elszállítása a hadjárat utáni időre halasztassék.

Budapesten, 1916. évi március hó 1-én.

Báró Hazai Samu s. k.,
m. kir. honvédelmi minister.

121.

29,232/1916. B. M. számú körrendelet.
VII—d.

Az »Unguentum Cantharidum« (kőrisbogár-kenőcs) egy †-el megjelölése.

(Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.)¹⁾

Az »Unguentum Cantharidum« (kőrisbogár-kenőcs) a Magyar Gyógyszerkönyv III. kiadásában erős hatása dacára nincsen kereszttel megjelölve, mert csak az állatgyógyászatban nyert alkalmazást s mint ilyen »*pro usu veterinario*« megjelöléssel van felvéve a gyógyszerkönyvbe.

Minthogy e gyógykészítménnyel könnyű hozzáférhetősége folytán visszaélések történtek, a Magyar Gyógyszerkönyv III. kiadásába (333. l.) felvett »Unguentum Cantharidum« (Pro usu veterinario) megjelölésű készítményt az egy †-el megjelölt erős hatású gyógyszerek közé sorolom és elrendelem, hogy ez a szer az egy †-el megjelölt gyógyszerekre vonatkozó szabályok betartásával rendeltessék és szolgáltatassék ki.

Felhivom ^{Alispán}Polgármester urat, hogy ezen rendeletemet utalással a Magyar Gyógyszerkönyv III. kiadásában közölt »Általános szabályok« 1., 2., 8. és 11. pontjaiban foglalt rendelkezésekre, törvényhatósága területén valamennyi gyógyszerésszel és gyógyszerárú kereskedővel, továbbá a kézi gyógytár tartására jogosított orvosokkal, úgyszintén valamennyi hatósági és magánorvossal, továbbá az állatorvosokkal haladéktalanul közölje.

Figyelmeztesse egyuttal ^{Alispán}Polgármester úr a gyógyszerészeket és gyógyszerárú kereskedőket arra, hogy a kőrisbogár tapasz (Emplastrum Cantharidum), valamint a kőrisbogarak (Cantharides) is keresztes gyógyszerek s mint ilyenek csak a vonatkozó szabályok betartásával szolgáltatathatók ki.

Budapesten, 1916. évi március hó 15-én.

A minister rendeletéből:
Samassa s. k.,
ministeri tanácsos.

¹⁾ Ez a körrendelet Fiuméra is kiterjed.